

**PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA**

ZPOW.711.164.2023

Warszawa, dnia 10 października 2023 r.

Pan
Stanisław TROCIUK
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku

Państwowa Komisja Wyborcza, odpowiadając na pismo z dnia 28 września 2023 r. znak sprawy VII.602.31.2023 MM, w załączeniu przekazuje pismo Komisji z dnia 25 września 2023 r. znak ZPOW.711.143.2023, skierowane do Przewodniczącego Polskiego Forum Osób z Niepełnosprawnościami Pana Krzysztofa Kurowskiego.

Z wyrazami szacunku

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak
Sylwester Marciniak

Załącznik

**PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA**

ZPOW.711.143.2023

Warszawa, dnia 25 września 2023 r.

Pan
Krzysztof KUROWSKI
Przewodniczący
Polskiego Forum
Osób z Niepełnosprawnościami

Państwowa Komisja Wyborcza, odpowiadając na pismo, przesłane za pośrednictwem poczty elektronicznej w dniu 20 września 2023 r., wyjaśnia co następuje.

Jak wynika wprost z art. 90 ust. 1 pkt 1d ustawy z dnia 14 marca 2023 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 851 oraz z 2023 r. poz. 497 i 1628) w przypadku przeprowadzenia referendum w tym samym dniu, w którym odbywają się wybory do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zgłoszenie zamiaru głosowania korespondencyjnego w wyborach do Sejmu i do Senatu dotyczy również głosowania korespondencyjnego w referendum. W związku z tym wyborca głosujący korespondencyjnie otrzyma w pakiecie wyborczym karty do głosowania w wyborach do Sejmu, w wyborach do Senatu oraz w referendum.

Jednocześnie Komisja wyjaśnia, że zgodnie z instrukcją głosowania, stanowiącą załącznik nr 2 do uchwały nr 109/2023 Państwowej Komisji Wyborczej w sprawie określenia wzoru i rozmiaru koperty na pakiet wyborczy, koperty zwrotnej, koperty na kartę do głosowania, oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu oraz instrukcji głosowania korespondencyjnego w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz referendum ogólnokrajowym zarządzonych na dzień 15 października 2023 r., po oddaniu głosu wyborca umieszcza kartę lub karty do głosowania w kopercie oznaczonej „Koperta na kartę do głosowania”.

Z powyższego wynika, że wyborca głosujący korespondencyjnie nie ma obowiązku odesłania do obwodowej komisji wyborczej wszystkich kart do głosowania otrzymanych w pakiecie wyborczym. Wskazać przy tym należy, że zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami wyborca ma prawo, a nie obowiązek wzięcia udziału w głosowaniu. Wyborca głosujący korespondencyjnie może zatem nie odsyłać nawet żadnej karty do głosowania. Natomiast obowiązek przesłania mu wszystkich rodzajów kart wynika z konieczności zapewnienia wyborcy możliwości wyboru, w którym głosowaniu weźmie udział, aż do ostatniej chwili, tak jak to ma miejsce w lokalu wyborczym.

Odnosząc się do kwestii oświadczenia o osobistym i tajnym oddaniu głosu Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśnia, że analogiczna sytuacja, jak w tych wyborach przeprowadzanych wraz z referendum ogólnokrajowym, ma miejsce w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nieprzeprowadzanych łącznie z referendum, w których wyborca otrzymuje 2 karty do głosowania. Powyższe oświadczenie, w momencie doręczenia wyborcy, również jest uzupełnione o informację jakich wyborów dotyczy, a wyborca ma prawo zagłosować na wybranych przez siebie kartach do głosowania i odesłać do obwodowej komisji wyborczej kartę lub karty. Wyborca nie może dokonywać żadnych zmian, ani skreśleń na oświadczeniu, gdyż obwodowa komisja wyborcza nie ma możliwości zweryfikowania, czy ewentualne skreślenia na oświadczeniu pokrywają się z zawartością koperty na kartę do głosowania. Koperta ta jest bowiem, bez otwierania, wrzucana do urny wyborczej (wynika to z konieczności zachowania tajności głosowania).

Ponadto Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśnia, że postępowanie z kartą nieodesłaną do obwodowej komisji wyborczej jest decyzją samego wyborcy, lecz postępowanie to nie powinno naruszać powszechnie obowiązujących przepisów prawa.

Przewodniczący

Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak